

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ – ΕΠΙΠΕΔΟ Β

Ημερομηνία: Πέμπτη 3 Ιανουαρίου 2019
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis.

.....
Serena nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. [...] Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt. Quia ille metum exercitus Romani vicerat, imperator adversarios vincere potuit.

.....
Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitavit. Cassius servos in clamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant.

.....
Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat» [...] Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Λλ3Α(ε)

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

exercitus:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
liberales artes:	την αφαιρετική του άλλου αριθμού
singularis proelii:	την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
opera:	τη δοτική του πληθυντικού αριθμού
morte:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
filius:	την κλητική του ενικού αριθμού
illustrem victoriam:	την αφαιρετική του πληθυντικού αριθμού
aditum:	την αφαιρετική του ενικού αριθμού

Μονάδες 5,5

B1β. Στην παρακάτω πρόταση να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλο αριθμό, όπου αυτό είναι δυνατόν.

In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant.

Μονάδες 3,5

B1γ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τους τύπους που ζητούνται:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
boni		
libenter		
illustrem		

Μονάδες 3

B1δ. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τους τύπους των αντωνυμιών που σας ζητούνται μεταφέροντάς τες στον άλλο αριθμό και διατηρώντας το γένος τους, όπου χρειάζεται:

	Genetivus (= Γενική)	Dativus (= Δοτική)	Ablativus (= Αφαιρετική)	Είδος
neminem				
illi				
se				

Μονάδες 3

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Λλ3Α(ε)

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

continent:	το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή
defecerat:	το δεύτερο ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
invaserat:	το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
amiserat:	τη δοτική του γερουνδίου
potuit:	το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα
esse:	τον ίδιο τύπο στον παρακείμενο
concussit:	το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
abiret:	το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
praeterequitavit:	την αφαιρετική του σουπίνου
congregiamur:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους του γερουνδιακού
cernatur:	τον ίδιο τύπο στον υπερσυντέλικο

Μονάδες 11

B2β. congregiamur: Από τον παραπάνω ρηματικό τύπο να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων, λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενό του για τους περιφραστικούς τύπους.

Μονάδες 4

Γ1α. a duce hostium his verbis proelio laccessitus est (εννοούμενο υποκείμενο: *filius*): Στην παραπάνω πρόταση να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 3

Γ1β. Ille respondit se esse Orcum: Να αντικαταστήσετε την αντωνυμία *ille* με την αντίστοιχη προσωπική αντωνυμία του πρώτου προσώπου ενικού αριθμού καθώς και το ουσιαστικό *Orcum* από την αντίστοιχη συνεκφορά *poeta epicus* και να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 2,5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Λλ3Α(ε)

Γ1γ. **Quia ille metum exercitus Romani vicerat**, imperator adversarios vincere potuit:

I) Να χαρακτηρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος, την εισαγωγή, την εκφορά και τη συντακτική της θέση.

[Μονάδες 2]

II) Να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε η αιτιολογία να θεωρείται αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας.

[Μονάδες 1]

III) Να μετατρέψετε την αρχική δευτερεύουσα πρόταση σε εναντιωματική εισαγόμενη με τον εναντιωματικό σύνδεσμο *licet* και να επιφέρετε τις αντίστοιχες αλλαγές στην κύρια πρόταση ώστε να δηλώνει αντίθετο νόημα προς την αρχική πρόταση.

[Μονάδες 2]

Μονάδες 5

Γ2α. **ob repentinum monstrum**: Να αντικαταστήσετε τον εμπρόθετο προσδιορισμό του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου με την αντίστοιχη δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση εισαγόμενη με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quia* και εκφερόμενη με όλους τους πιθανούς τρόπους. Στη νέα πρόταση που θα δημιουργήσετε να χρησιμοποιήσετε τη ρηματική φράση *appareo animi militum* επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 3

Γ2β. **Is edixit ut omnes pugna abstinerent**:

I) Να μετατρέψετε την πρόταση κρίσεως σε πρόταση επιθυμίας για το δεύτερο πρόσωπο του ενικού αριθμού, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές και στη δευτερεύουσα πρόταση.

[Μονάδες 2]

II) Στη συνέχεια τη νέα πρόταση που έχετε δημιουργήσει, να την μετατρέψετε σε αποφατική χρησιμοποιώντας το ρήμα *nolo*.

[Μονάδες 2]

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Λλ3Α(ε)

Γ2γ. **Sed consul, cum in castra revertisset, adolescentem morte multavit:** Να αντικαταστήσετε τον ιστορικό-διηγηματικό σύνδεσμο *cum* με τον αντίστοιχο *cum* ώστε από άποψης χρονικής βαθμίδας να δηλώνει το υστερόχρονο. Να φροντίσετε η νέα περίοδος που θα δημιουργήσετε να είναι νοηματικά αποδεκτή και να μην διαταράσσει τη λογική αλληλουχία της αρχικής περιόδου.

Μονάδες 3

Γ2δ. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που δίνονται μέσα στην παρένθεση:

i. _____ (**Cassius**) interfuerat in exercitu Marci Antoni
_____ ή _____ (**sum**).

ii. _____ (**α΄ πρόσωπο**) interest _____ (**sum**) in
exercitu Marci Antoni.

iii. **Cassius vendit (= πωλεί) suos servos _____ (**tantus, tanta, tantum**), _____ (**quantus, quanta, quantum**) eos emit.**

iv. **Caesar vendit (= πωλεί) aurum _____ (**tres, tria**)
_____ (**milia, milium**) _____ (**sestertius**).**

v. **Milites oppugnaverunt/-ere, incredibile _____ (**dico**), iniussu
consulis castra hostium.**

vi. **Statim hostes _____ (**fugio, γερούνδιο**) salutem petiverunt.**

vii. **Pisaurum _____ (**Galli**) operā ή _____ (**Galli**) per
conservatum est.**

viii. **Scriptor narrabat _____ (**adolescens**) esse _____ (**fortior**,
στον συγκριτικό βαθμό) _____ ή _____ (**hostis**).**

Μονάδες 9,5